

УДК: 378.146

ВИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Л. П. Максимова

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна.

E-mail: lpmax@meta.ua

Обґрунтовано актуальність забезпечення якості професійної підготовки економістів в умовах формування інформаційного суспільства та інформатизації їх професійного середовища. Подано визначення поняття якості професійної підготовки у сучасному його розумінні. Досліджено трактування поняття організаційно-педагогічних засад різними науковцями та подано власне трактування поняття «організаційно-педагогічні засади забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів засобами інформаційно-комунікаційних технологій». Визначені основні складові організаційно-педагогічних засад: принципи та педагогічні умови забезпечення якості професійної підготовки економістів засобами ІКТ, критерії якості та зміст професійної підготовки майбутнього економіста. Описані рівні сформованості професійної компетентності майбутніх економістів відповідно до визначених критеріїв. Подана структура інформаційно-комунікаційного навчального середовища, яке розглядається як засіб забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів.

Ключові слова: організаційно-педагогічні засади, якість професійної підготовки, інформаційно-комунікаційне навчальне середовище.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ОСНОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ЭКОНОМИСТОВ СРЕДСТВАМИ ИНФОРМАЦИОННО- КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Л. П. Максимова

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского
ул. Первомайская, 20, г. Кременчуг, 39600, Украина.

E-mail: lpmax@meta.ua

Обоснована актуальность обеспечения качества профессиональной подготовки экономистов в условиях формирования информационного общества и информатизации их профессиональной среды. Дано определение понятия качества профессиональной подготовки в современном его понимании. Исследована трактовка понятия организационно-педагогических основ различными учеными и представлена собственная трактовка понятия «организационно-педагогические основы обеспечения качества профессиональной подготовки будущих экономистов средствами

информационно-коммуникационных технологий». Определены основные составляющие организационно-педагогических основ: принципы и педагогические условия обеспечения качества профессиональной подготовки экономистов средствами ИКТ, критерии качества и содержание профессиональной подготовки будущего экономиста. Описанные уровни сформированности профессиональной компетентности будущих экономистов в соответствии с выделенными критериями. Представленная структура информационно-коммуникационной учебной среды, которая рассматривается как средство обеспечения качества профессиональной подготовки будущих экономистов.

Ключевые слова: организационно-педагогические основы, качество профессиональной подготовки, информационно-коммуникационная учебная среда.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Розвиток глобального процесу інформатизації, формування нового інформаційного середовища існування людини та її професійної діяльності, зумовлює вирішення проблеми підготовки мільйонів людей до життя в якісно нових умовах інформаційного суспільства. Професійна підготовка майбутніх економістів в умовах інформаційного суспільства, полягає не лише у здобутті знань, умінь і навичок з обраного фаху, але й в умінні швидко орієнтуватися в інформаційному просторі, володінні сучасними методами та технологіями обробки інформації, зумовленими специфікою організації інформаційних процесів у професійному середовищі, здатності творчо використовувати інформацію в професійній діяльності. У цьому контексті перед вищими навчальними закладами постає завдання забезпечити професійну підготовку майбутніх економістів, орієнтованих не тільки на розвиток підприємливості та ініціативи, здатних до постійного професійного зростання та самовдосконалення, соціальної і професійної мобільності, а і фахівців, які володіють арсеналом інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації професійних завдань.

Метою роботи є обґрунтування організаційно-педагогічних засад забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів засобами інформаційно-комунікаційних технологій та експериментально перевірити ефективність застосування розробленого інформаційно-комунікаційного навчального середовища.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Сутність поняття «якість професійної підготовки» у сучасному його розумінні – це відповідність рівня сформованості професійної компетентності сучасного фахівця вимогам, що висуваються сьогодні до нього суспільством, ринком праці, роботодавцями, його вмотивованість у своїй професійній діяльності, здатність до саморозвитку та самовдосконалення.

Забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів ми розуміємо, як фактори, умови і ресурси, за допомогою яких досягається мета – фахівець, рівень професійної підготовки якого відповідає вимогам, що

висуваються до нього як до професіонала суспільством, ринком праці, роботодавцями, здатний до професійного саморозвитку та самовдосконалення.

Аналіз праць науковців та дисертаційних досліджень показав, що дефініції організаційно-педагогічні засади, педагогічні засади та організаційні засади науковці, в основному, розглядають як сукупність їх складових (принципів, передумов та умов, змісту, функцій, критеріїв), а, даючи визначення, розуміють по-різному, виходячи із тлумачення терміну «засади» та відповідно до об'єкту та предмету дослідження.

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає термін «засади» таким чином: «1) основа чогось, те головне, на чому ґрунтується, базується що-небудь; 2) вихідне, головне положення, принципи, основа світогляду; 3) спосіб, метод здійснення чого-небудь» [1].

Виходячи з тлумачення терміну «засади» як «вихідне, головне положення, принципи, основа світогляду» Л. Шерстюк визначає організаційно-педагогічні засади як педагогічні основи та принципи навчання разом з основними положеннями його організації [2].

Як сукупність концептуально значимих положень, що обґрунтовують пріоритетність розробок з вивчення передумов, визначення умов, створенню програмно-методичного й нормативного оснащення процесів збагачення професійного потенціалу фахівців та створення додаткових можливостей їх соціально-професійної затребуваності, визначає організаційно-педагогічні засади підготовки вищою школою фахівців нового покоління В. Ушакова [3].

Т. Козак поняття організаційно-педагогічні засади тлумачить як діяльність освітян всіх рівнів, спрямовану на реалізацію чинників, які визначають сутність системи організації навчання, забезпечують активність усіх учасників навчального процесу, стимулюють свідоме засвоєння навчального матеріалу, впливають на ефективність педагогічного процесу в цілому [4]. До організаційних засад науковець відносить вирішення органами управління освітою проблем нормативного забезпечення інноваційної технології навчання. Педагогічні засади, на думку науковця, передбачають розв'язання організаційно-методичних завдань реалізації кредитно-модульної системи; врахування психолого-педагогічних чинників учіння студентів ВНЗ; зміни у діяльності викладача; посилення ролі студентського самоврядування; формування та контроль професійної компетентності випускника вищого педагогічного навчального закладу.

Як сукупність структурних, науково-методичних, педагогічних, матеріально-технічних умов, що характеризують і забезпечують навчально-виховний процес, визначає організаційно-педагогічні засади Л. Оружа [5].

Л. Березівська під організаційними засадами розуміє підготовку, розробку і прийняття основоположних документів, здійснення та реалізацію реформи, її організаторів і учасників. До педагогічних (процесуально-змістових) засад відносить педагогічні причини й цілі, принципи, напрями, результати і наслідки, досвід реформ [6].

Педагогічними засадами забезпечення якості професійної підготовки

фахівців, на думку В. Стельмашенко, є: узгодженість базової освіти з метою та завданнями підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів; реалізація загальнодидактичних принципів доступності, науковості, системності, наочності, зв'язку теорії з практикою тощо; опора на принципи фундаменталізації та інтеграції базових знань; забезпечення внутрішніх зв'язків між компонентами системи управління якістю підготовки фахівців; відповідність відібраного навчального матеріалу освітньо-професійних програм змісту науки, системі понять та спеціальностям у певній галузі знань; динамічність та гнучкість системи фахових знань відповідно до напрямів професійної ієрархії [7].

Р. Вайнола до педагогічних засад відносить сукупність фундаментальних наукових положень: педагогіки та психології щодо розвитку особистості (поняття, концепції, моделі, педагогічні закономірності); теорії та методики професійної освіти та соціальної педагогіки, що спрямовані на забезпечення досягнення мети та завдань професійної підготовки майбутніх фахівців [8].

Досліджуючи стан системи вищої освіти України і якості підготовки фахівців В. Стельмашенко зазначає, що організаційною основою забезпечення ефективності підготовки фахівців із вищою освітою, якості проектування перспективних освітніх систем є логічна схема взаємодії рівнів прийняття керівних рішень, які можна подати такою формулою системного аналізу: <об'єкт як цільова категорія > → < процес як категорія засобів досягнення мети > → < система, яка реалізує процес > [7].

Узагальнивши трактування поняття «організаційно-педагогічні засади» різними науковцями та виходячи із тлумачення терміну «засади» як «вихідне, головне положення, принципи, основа світогляду» під організаційно-педагогічними засадами забезпечення якості професійної підготовки засобами ІКТ, розуміємо сукупність взаємозалежних і взаємозумовлених положень (нормативне забезпечення та стандарти освіти), педагогічних основ (мети, умов, форм, методів, змісту, підходів) та принципів, що забезпечують становлення особистості компетентного фахівця в інформаційному суспільстві, мотивуючи свідоме засвоєння навчального матеріалу та дієво трансформуючи його навчальну діяльність у професійно-практичну.

В основу професійної підготовки майбутніх економістів покладена педагогічна мета, спрямована безпосередньо на особистість фахівця і визначена зовнішніми (об'єктивні, стимулюючі соціально-економічні фактори) та внутрішніми факторами (соціально-економічними потребами особистості).

Дослідження сучасного стану інформатизації вищої економічної освіти показало, що тенденцією сьогодення є впровадження в процес підготовки майбутніх економістів: електронних засобів навчання (сервісних програмних засобів загального та професійного призначення; програмних засобів для контролю та виміру рівня знань, умінь і навичок; електронних тренажерів; програмних засобів для математичного та імітаційного моделювання; інформаційно-пошукових довідкових систем; автоматизованих навчальних систем; електронних підручників; експертних навчальних систем); нових форм

навчання (дистанційне навчання та Е-навчання); нових моделей навчання побудованих засобами інфомаційно-комунікаційних, мережевих та хмарних технологій в рамках окремого навчального закладу (інформаційного-комунікаційного навчального середовища) та приєднання до єдиного інформаційного освітнього простору.

Отже інформаційно-комунікаційні технології, у різних їх проявах, сьогодні розглядаються як засіб забезпечення якості професійної підготовки.

Відповідно до педагогічної мети організаційно-педагогічними засадами професійної підготовки майбутніх економістів засобами ІКТ є:

1) принципи забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів засобами інформаційно-комунікаційних технологій:

– принципи державної політики у сфері освіти (гуманізації, регіоналізації, фундаменталізації, неперервності),

– принципи організації професійної підготовки (підтримуючої мотивації, проблемності, відповідності навчально-пізнавальної діяльності характеру практичних завдань, поєднання індивідуальних і колективних форм навчання),

– принципи навчання (науковості та актуальності, систематичності й послідовності, єдності теорії і практики, рефлексивності, модульно-блочної організації змісту навчання, принцип поєднання «м'яких» і «жорстких» форм керування навчальними процесом);

2) комплексне впровадження у діяльність вищого навчального закладу (навчально-виховний процес, науково-дослідну роботу, управління діяльністю вищого навчального закладу) інформаційно-комунікаційних технологій шляхом створення інформаційно-комунікаційного навчального середовища ВНЗ. Інформаційно-комунікаційне навчальне середовище є моделлю навчання, яка визначає цілі, основи організації та проведення навчального процесу. Структура інформаційно-комунікаційного навчального середовища складається із внутрішньої (електронні навчально-методичні комплекси з навчальних дисциплін, власна електронна бібліотека, програмні продукти загального та професійного призначення для навчання та науково-дослідницької роботи, програмні продукти для комп'ютерного тестування знань студентів та роботи викладачів, сайт, інформаційна система адміністративно-організаційного управління) та зовнішньої (ресурси освітніх порталів та мережі WWW) частин. Інформаційно-комунікаційне навчальне середовище розглядається як: а) засіб активізації та інтенсифікації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх економістів, джерело додаткових знань у разі його використання як підтримки в рамках традиційних методів історично складеної системи навчання; б) основа для самостійної професійної підготовки.

3) педагогічні умови:

– професійна спрямованість ресурсів інформаційно-комунікаційного навчального середовища (усі складові ІКНС мають бути насиченими професійним змістом, реалізуватись, в основному, через рішення задач та виконання завдань орієнтованих на майбутню професійну діяльність);

– творчий стиль педагогічної діяльності викладачів (характеризується

умінням викладача сформувавши навчально-методичне забезпечення з дисципліни, яке створить умови для отримання базових теоретичних знань і практичних навичок, стимулюватиме студентів до пошуку нових професійних знань, нестандартних способів вирішення завдань і проблем професійного характеру засобами інформаційно-комунікаційних технологій; умінням поставити навчально-пізнавальну проблему так, щоб викликати інтерес до роздумів, аналізу та порівняння відомих фактів, подій і явищ; підтримкою студента на шляху до самостійних висновків і узагальнень; компетентністю викладача щодо використання інформаційно-навчального середовища в процесі професійної підготовки майбутніх економістів);

– педагогічний моніторинг професійної підготовки фахівців (відображає ступінь забезпечення умов процесу професійної підготовки, об'єктивну інформацію про результати професійної підготовки в їх динаміці; рівень якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників, який можна оцінити за участю студентів);

– забезпечення мотивації студентів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності, виховання потреби до постійного самовдосконалення та навчання протягом життя;

4) враховуючи напрями використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці економістів як засобу навчання (який забезпечує як оптимізацію процесу пізнання так і формування індивідуального стилю професійної діяльності); предмету вивчення (передбачає знайомство з сучасними методами та технологіями обробки інформації, враховуючи специфіку організації інформаційних процесів у професійному середовищі) та інструменту для рішення задач професійного характеру, визначено зміст навчальних дисциплін повинен формуватись на основі інноваційності, постійного його оновлення в контексті сучасних освітніх та економічних реформ, модульно-блочної організації, раціонального відбору та дозування навчального матеріалу відповідно до останніх досягнень у сферах економіки та інформаційних технологій, перерозподілу навчального матеріалу у змісті дисциплін з тенденцією збільшення його частки на практичну підготовку із використанням програмних продуктів загального та професійного призначення для рішення професійно-спрямованих задач; опанування в ході професійної підготовки дисциплін, зміст яких забезпечує професійну та практичну підготовку засобами інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні яких ІКТ виступає предметом вивчення, інструментом для рішення задач професійного спрямування;

5) ототожнюючи якість професійної підготовки із професійною компетентністю, розуміючи компетентність як стан, як процес і як результат, критеріями якості професійної підготовки є:

– ціннісно-орієнтаційний критерій – характеризується розумінням ціннісних орієнтирів обраної професії, наявністю потреби стати кваліфікованим економістом, вдосконалювати професійну компетентність через усвідомлення змісту професії та її особливостей, сформованістю професійного інтересу,

здатністю долати перешкоди в професійній діяльності;

– професійно-пізнавальний – визначає обсяг, глибину, мобільність теоретичних професійних знань (економічних теорій, економічних категорій, законів, правил сучасної економіки) та здатність перенесення їх у професійно-практичну діяльність; ступенем використання новітніх методів й інформаційних технологій в професійній діяльності;

– функціонально-компетентнісний – характеризується ступенем сформованості практичних професійних умінь та навичок щодо вирішення професійних завдань в тому числі і засобами інформаційно-комунікаційних технологій, рівнем професійної самостійності при розв'язанні проблем та прийнятті управлінських рішень, здатність керувати робочою групою при виконанні практичних завдань;

– інформаційно-інтерактивний – характеризується рівнем практичних умінь спілкування та вирішення інформаційних задач професійного характеру засобами ІКТ.

Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх економістів засобами ІКТ:

– високий або творчий характеризується: *за ціннісно-орієнтаційним критерієм* – усвідомленим вибором професії, необхідність у постійному професійному зростанні, потребі постійного оновлення та удосконалення професійних знань, умінь та навичок, формуванням власного креативного мислення; *за професійно-пізнавальним критерієм* – високим рівнем сформованості теоретичних знань з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін, вмінням визначати та вирішувати нові нетипові економічні задачі, використовуючи новітні методи та інформаційні технології, вільним оперуванням економічними категоріями, поняттями, методами та прийомами при вирішенні складних професійних завдань та у дослідницькій роботі; *за функціонально-компетентнісним критерієм* – володінням навичками рішення професійних завдань на творчому рівні, використовуючи методи аналізу, синтезу, моделювання та новітні ІКТ для рішення професійних завдань, здатністю до аналізу нових ситуацій в професійній сфері, прийнятті нестандартних рішень, здатністю формувати та керувати робочою групою для вирішення професійних завдань, готовність до практичної діяльності у реальних виробничих умовах; *за інформаційно-інтерактивним критерієм* – здатністю точно описати свої інформаційні потреби, швидко знаходити, аналізувати, обробляти та використовувати знайдену інформацію, вмінням визначати шляхи подальших її пошуків для генерації нових знань, вільним володінням всіма видами спілкування засобами ІКТ,

– достатній або продуктивний характеризується: *за ціннісно-орієнтаційним критерієм* – переважно зовнішньою позитивною мотивацією щодо професійної діяльності, наявністю інтересу до самостійного пошуку ефективних шляхів вирішення виробничих ситуаційних завдань з метою самовдосконалення, потребою розвитку власних професійних знань, умінь та навичок; *за професійно-пізнавальним критерієм* – володінням необхідним

обсягом теоретичних знань з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін для виконання професійних завдань, умінням синтезувати отримані теоретичні знання й застосовувати їх на практиці, використовуючи стандартні методи і інформаційні технології, наявністю окремих творчих елементів економічного мислення; *за функціонально-компетентнісним критерієм* – вмінням вирішувати типові практичні завдання за складним алгоритмом, використовуючи економіко-математичні методи, ІКТ, програмне забезпечення загального та професійного призначення, достатнім рівнем професійної самостійності, але не достатнім рівнем узагальнення всіх даних для прийняття управлінських рішень, здатністю працювати у команді для вирішення професійних завдань на рівні виконавця, готовністю здійснювати практичну діяльність у реальних виробничих умовах під керівництвом; *за інформаційно-інтерактивним критерієм* – достатніми навичками орієнтації у інформаційному просторі для пошуку професійно значущої інформації та її використанні у професійній сфері, сформованістю умінь спілкування засобами ІКТ в професійній сфері;

– задовільний або репродуктивний характеризується: *за ціннісно-орієнтаційним критерієм* – слабким інтересом та недостатньою внутрішньою мотивацією у професійній діяльності, недостатнім усвідомлення важливості професійного самовдосконалення, потребою оновлювати та вдосконалювати професійні знання у разі необхідності; *за професійно-пізнавальним критерієм* – володінням мінімально необхідним обсягом теоретичних знань з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін для виконання професійних завдань, використанням стандартних методів і інформаційних технологій для рішення нескладних професійних завдань, мало розвиненим економічним мисленням; *за функціонально-компетентнісним критерієм* – наявністю практичних навичок використання ІКТ для рішення нескладних практичних задач на рефлексивному рівні (за простим алгоритмом), недостатнім рівнем професійної самостійності та виконання роботи за шаблоном, низьким рівнем здатності працювати у команді, відсутністю готовності здійснювати практичну діяльність у реальних виробничих умовах; *за інформаційно-інтерактивним критерієм* – наявністю навичок пошуку інформації в інформаційному просторі для вирішення професійних завдань за стереотипом інформаційної поведінки та її використання за наявністю алгоритму, недостатньо сформовані уміння спілкування засобами ІКТ у професійній сфері.

Забезпечення якості професійної підготовки майбутніх економістів засобами ІКТ проявляється у збільшенні студентів рівень сформованості професійної компетентності яких характеризується як високий та достатній.

Ефективності застосування інформаційно-комунікаційного навчального середовища, функціонування якого ґрунтується на визначених організаційно-педагогічних засадах перевірялось експериментальним шляхом під час проведення формувального та контрольного етапів педагогічного експерименту. На етапі контрольного експерименту оцінка рівня професійної

підготовки майбутніх економістів проводилося за допомогою діагностичних методик за ціннісно-орієнтаційним критерієм (анкетування), за професійно-пізнавальним (тестування); за функціонально-компетентнісним (контрольні роботи (рішення практичних завдань трьох рівнів складності), за інформаційно-інтерактивним (розв'язання ситуаційних завдань).

Для компактного опису отриманих даних були використані:

1) методи описової статистики – описи результатів за допомогою різних агрегованих показників і графіків, що дозволяє представити результати експерименту в компактному і інформативному вигляді для якісного аналізу досліджуваних об'єктів;

2) емпіричне дослідження, проведене незалежно за кожним із висунутих критеріїв ефективності у межах однієї поставленої задачі – підтвердження або спростування висунутої гіпотези. Такий спосіб обрано, оскільки у нашому дослідженні результати експерименту вимірювались одночасно за чотирма критеріями. Для аналізу отриманих даних при емпіричному дослідженні був використаний статистичний критерій – критерій Пірсона.

Результати дослідження на початок контрольного етапу експерименту показали, що рівень готовності до професійної діяльності студентів експериментальних (ЕГ) і контрольних груп (КГ) істотно не відрізнявся (табл.1), що із достовірністю 95% підтверджено розрахунком значення критерію Пірсона, критичне значення якого для нашого дослідження складає 5,99.

Таблиця 1 – Результати вимірювання рівнів готовності майбутніх економістів до професійної діяльності (на початок контрольного експерименту) (%)

Рівні сформованості / критерій, група	1		2		3		4	
	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
Високий	1,4	2,0	8,2	7,4	12,9	14,2	15,6	15,5
Достатній	38,1	34,5	30,6	30,4	45,6	48,0	46,9	48,0
Задовільний	60,5	63,5	61,2	62,2	41,5	37,8	37,4	36,5
Знач.критерію Пірсона	0,57		0,06		0,43		0,034	

1. – функціонально-компетентнісний критерій;

2. – професійно-пізнавальний критерій;

3. – ціннісно-орієнтаційний критерій;

4. – інформаційно-інтерактивний критерій.

Вимірювання та фіксування результатів на кінець контрольного експерименту показав, що відсоток студентів експериментальних груп із творчим та продуктивним рівнями готовності до професійної діяльності перевищує відсоток студентів контрольних груп: за функціонально-компетентнісний критерієм на 9,6 та 18,6% відповідно; за критерієм професійно-пізнавальним на 7,6 та 13,2%; за ціннісно-орієнтаційним критерієм на 9 та 5,8%; за інформаційно-інтерактивним критерієм на 12,5 та 6,5%.

Відсоток студентів рівень готовності яких до професійної діяльності характеризується як задовільний (репродуктивний) у експериментальних групах за всіма критеріями нижче ніж у контрольних групах (табл. 2).

Таблиця 2 – Результати вимірювання рівнів готовності майбутніх економістів до професійної діяльності (на кінець контрольного експерименту) (%)

Рівні сформованості / критерій, група	1		2		3		4	
	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
Високий	15,6	6,1	21,8	14,2	28,6	19,6	30,6	18,2
Достатній	59,9	41,2	54,4	41,2	56,5	50,7	59,2	52,7
Задовільний	24,5	52,7	37,8	25,2	15,0	29,7	10,2	29,1
Знач.критерію Пірсона	26,45		8,8		10,12		18,51	

Отримані результати із достовірністю 95% підтверджені розрахунком значення критерію Пірсона, яке за всіма критеріями перевищує як своє критичне значення (5,99) так і відповідне значення на початок експерименту.

ВИСНОВКИ. Одержаними кількісними та якісними результатами доведено, що під час експерименту у студентів експериментальних груп порівняно з контрольними відбулися істотні позитивні зміни у рівні професійної підготовки, що підтверджено із вірогідністю 95% розрахунками за допомогою методу Персона. Результати експериментального дослідження підтвердили застосування інформаційно-комунікаційного навчального середовища, функціонування якого ґрунтується на визначених організаційно-педагогічних засадах. Матеріали дослідження можуть бути використані у професійній підготовці майбутніх фахівців галузі знань «Економіка і підприємництво» та у системі післядипломної освіти. Однак проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів цієї багатогранної теми. Розробка національної системи кваліфікацій, вихід вищих навчальних закладів України на міжнародні освітні ринки, імплементація Закону «Про вищу освіту», стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій потребують *подальшого дослідження проблем*: впровадження в навчальний процес засобів професійної підготовки студентів з урахуванням специфіки та інформатизації їх професійної діяльності, вдосконалення системи оцінки рівня професійної підготовки майбутнього економіста, розробки педагогічної технології ресурсно-орієнтованого навчання, яка ґрунтується на хмарних технологіях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Шерстюк Л. В. Організаційно-педагогічні засади навчання професійного іншомовного спілкування / Л. В. Шерстюк // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер.: Педагогіка. – 2009. – Т. 108, Вип. 95. – С. 150-154.

3. Ушакова В. М. Организационно-педагогические основы обеспечения подготовки специалистов нового поколения в многоуровневой системе высшего образования Республики Беларусь : автореф. дис. на соиск. учен. степ. д.п.н.: спец. 13.00.01 / Ушакова Валентина Михайловна; Нац. ин-т образования. – Минск. 2000. – 31 с.

4. Козак Т. М. Організаційно-педагогічні засади впровадження кредитно-модульної системи підготовки фахівців у вищих педагогічних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації : дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Дрогобицький держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка. – Дрогобич, 2007. – 278 с.

5. Оружа Л. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищому навчальному закладі / Л. Оружа // Вісник Інституту розвитку дитини. Вип. 12. Серія: Філософія, педагогіка, психологія: Збірник наукових праць. – Київ: Видавництво Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, 2010. – С. 73–78.

6. Березівська Л. Д. Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у XX столітті: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Л. Д. Березівська ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2009. – 43 с.

7. Стельмашенко В. П. Організаційно-педагогічні засади управління якістю підготовки фахівців в коледжах України : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / Стельмашенко Віталій Петрович ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2001. – 23 с.

8. Вайнола Р. Х. Педагогічні засади особистісного розвитку майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Вайнола Ренате Хейкіївна; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 44 с.

**ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL FOUNDATIONS
FOR PROVIDING THE QUALITY OF PROFESSIONAL PREPARATION
OF FUTURE ECONOMISTS BY MEANS OF INFORMATION
AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES**

L. Maksymova

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine.

E-mail: lpmax@meta.ua

In the given article, the actuality of providing the quality for professional preparation of economists in the terms of the informative society formation and professional environment informatization is examined. The concept 'quality of professional preparation' in its modern understanding is determined. The interpretation of the concept 'organizational and pedagogical foundations for providing the quality of professional preparation by means of information and communication technologies' as well as the author's own concept is considered in the article. The basic components of organizational and pedagogical foundations are described: principles and pedagogical conditions for providing quality of professional

training economists by means of information and communication technologies, quality criteria and content of training future economist. The levels of professional competence formation of the future economists are described due to defined criteria. The structure of educational environment as the means of providing professional preparation of future economists is examined.

Key words: organizational and pedagogical foundations, the quality of professional training, informational, communicational and educational environment.

REFERENCES

1. Velikiy tлумachniy slovnik suchasnoYi ukraYinskoYi movi / Uklad. I golov. red. V. T. Busel. – K.; Irpin: VTF «Perun», 2005. – 1728 p.

2. Sherstyuk L. V. Organizatsiyno-pedagogichni zasadi navchannya profesijnogo inshomovnogo spilkuvannya / L. V. Sherstyuk // Naukovi pratsi Chornomorskogo derzhavnogo unIversitetu ImenI Petra Mogily]. Ser. : Pedagogika . – 2009. – T. 108, Vip. 95. – P. 150–154.

3. Ushakova V. M. Organizatsionno-pedagogicheskie osnovyi obespecheniya podgotovki spetsialistov novogo pokoleniya v mnogourovnevoy sisteme vyisshego obrazovaniya Respubliki Belarus : avtoref. dis. na soisk. uchen. step. d.p.n.: spets. 13.00.01/ Ushakova Valentina Mihaylovna; Nats. in-t obrazovaniya.–Minsk. 2000.– 31 p.

4. Kozak T. M. Organizatsiyno-pedagogichni zasadi vprovadzhennya kreditno-modulnoyi sistemi pidgotovki fahivtsiv u vischih pedagogIchnih navchalnih zakladah III-IV rivniv akreditatsiyi : dis... kand. ped. nauk: 13.00.01 / Drogobitskiy derzh. pedagogIchniy un-t Im. Ivana Franka. – Drogobich, 2007. – 278 p.

5. Oruzha L. Organizatsiyno-pedagogichni zasadi pidgotovki maybutnih dizayneriv u vischomu navchalnomu zakladi/ Oruzha L. // VIsnik institutu rozvitku ditini.Vip.12. SerIya: Filosofiya, pedagogIka, psihologiya: ZbIrnik naukovih prats. – KiYiv: Vidavnitstvo Natsionalnogo pedagogichnogo universitetu im. M.P.Dragomanova, 2010. –P. 73–78.

6. Berezivska L. D.. Organizatsiyno-pedagogichni zasadi reformuvannya shkilnoyi osviti v Ukrayini u stolitti: avtoref. dis... d-ra ped. nauk: 13.00.01 / L.D.Berezivska ; In-t pedagogiki APN Ukrayini. — K., 2009. — 43 p.

7. Stelmashenko V P. Organizatsiyno-pedagogichni zasadi upravlinnya yakistyu pidgotovki fahivtsiv v koledzhah Ukrayini : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.01 / Stelmashenko Vitaliy Petrovich ; In-t pedagogiki APN Ukrayini. – K., 2001. – 23 p.

8. Vaynola R.H. Pedagogichni zasadi osobistIsnogo rozvitku maybutnogo sotsialnogo pedagoga v protsesi profesynoyi pidgotovki: avtoref. dis... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Vaynola Renate Heykiyivna; Nats. ped. un-t im. M. P. Dragomanova. – K., 2009. – 44 p.

Стаття надійшла 18.11.2014.